

GARIS PANDUAN AMALAN PERNIAGAAN BUAH KELAPA SAWIT (FFB)

EDISI KEDUA (2022)

MPOB
Lembaga Minyak Sawit Malaysia
Kementerian Perusahaan Perladangan & Komoditi, Malaysia
2022

Hak Cipta terpelihara. Tidak ada sebarang bahagian pun yang dibenarkan ditiru, disimpan dalam sistem pengeluaran semula ataupun dipancarkan melalui sebarang cara pun termasuk kaedah elektronik, mekanikal, fotokopi, rakaman atau sebaliknya tanpa kebenaran bertulis dari penerbit.

© Lembaga Minyak Sawit Malaysia (MPOB), 2022

Edisi Kedua 2022

ISBN :

Diterbitkan oleh:

LEMBAGA MINYAK SAWIT MALAYSIA (MPOB)

Kementerian Perusahaan Perladangan & Komoditi, Malaysia

6, Persiaran Institusi, Bandar Baru Bangi,

43000 Kajang,

SELANGOR, MALAYSIA.

Tel : 03-89259155

Faks : 03-89259449

Laman Web : <http://www.mpob.gov.my>

KANDUNGAN

MUKASURAT

Pengenalan	1
1.0 Objektif	2
2.0 Skop	2
3.0 Tafsiran	2
4.0 Keperluan Garis Panduan	4
5.0 Penimbangan Berat	7
6.0 Kerja-kerja Penggredan FFB	8
7.0 Penetapan Harga	9
8.0 Pengumpulan dan Penghantaran FFB	9
9.0 Penyimpanan dan Penghantaran Maklumat	10
Lampiran	11
Rujukan	16

PENGENALAN

Industri sawit negara merupakan penyumbang terbesar dalam perkembangan dan penguatan ekonomi dalam negara. Perkembangan pesat ini telah meluaskan lagi penglibatan sektor yang berkaitan seperti sektor perladangan, pengilangan, perniagaan, dan perkhidmatan.

Sistem pemasaran buah kelapa sawit di negara ini, saluran pasaran secara terus ke kilang buah kelapa sawit (MF) atau melalui peniaga buah kelapa sawit (DF). Peniaga buah kelapa sawit merupakan saluran pemasaran yang penting kepada kebun kecil (SH) dan juga sebahagian daripada estet-estet kecil. Peniaga buah kelapa sawit juga turut memberi perkhidmatan pengangkutan, kontraktor menuai buah kelapa sawit, pembekal baja dan peralatan keperluan bagi penjagaan kebun kelapa sawit.

Bagi memastikan saluran pemasaran ini bergerak dengan lancar, tersusun dan sihat, setiap pihak yang terlibat perlu mengamalkan etika perniagaan yang seragam dan adil kepada semua pihak. Mereka mempunyai peranan dan tanggungjawab yang bukan hanya untuk mendapatkan keuntungan yang maksimum tetapi juga turut menyumbang kepada peningkatan kecekapan dan produktiviti industri sawit negara.

Usaha MPOB menerbitkan Garis Panduan Amalan Perniagaan Buah Kelapa Sawit merupakan satu komitmen ke arah mewujudkan amalan pemasaran buah kelapa sawit yang lebih tersusun, telus dan adil. Garis panduan ini disediakan oleh Jawatankuasa Bersama MPOB dan wakil-wakil industri sawit yang terlibat dalam urusan buah kelapa sawit.

1.0 OBJEKTIF

Garis panduan ini disediakan untuk mencapai objektif-objektif berikut:

- i. Mewujudkan amalan perniagaan yang jujur, telus, adil dan teratur dalam urusanniaga FFB.
- ii. Memastikan semua pihak yang terlibat dalam rangkaian urusanniaga FFB mendapat pulangan yang setimpal.
- iii. Meningkatkan kecekapan dan produktiviti industri sawit negara.

2.0 SKOP

Garis panduan ini meliputi keperluan infrastruktur, pengurusan dan kawalan kualiti dalam menjalankan urusanniaga FFB bagi meningkatkan produktiviti.

3.0 TAFSIRAN

i. **Buah Kelapa Sawit (FFB)**

FFB sama ada bertandan atau terlerai daripada tandan tersebut yang dihasilkan oleh pokok palma genera *Elaeis*, meliputi spesies *Elaeis Guineensis*, *Elaeis Oleifera* dan kacukan antara kedua-dua spesies ini.

ii. **Peniaga Buah Kelapa Sawit (DF)**

Seseorang yang dilesenkan oleh MPOB bagi menjalankan aktiviti menjual dan membeli FFB sebagaimana diperuntukkan di bawah Peraturan-Peraturan Lembaga Minyak Sawit Malaysia (Pelesenan) 2005 termasuk MF yang memiliki lesen membeli dan/atau menjual FFB.

iii. Alat Timbang

Sesuatu alat timbang yang ditentukan oleh Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna di bawah Akta 71, Akta Timbang dan Sukat 1972. Alat timbang perlu merangkumi peralatan berikut:

- a) Jambatan Timbang
- b) Penunjuk berat (*weight indicator*)
- c) *Sensor* Jambatan Timbang (*load cell*)
- d) Junction Box
- e) Peralatan elektronik merangkumi CPU, skrin komputer, papan kekunci, tetikus dan mesin pencetak
- f) Peralatan perisian yang digunakan untuk merekod bacaan berat dan menyimpan data berat termasuk maklumat lain seperti maklumat pelanggan, tarikh, masa timbangan dan lain-lain maklumat
- g) Panel meter indicator (*weight display*)

iv. Premis Peniaga Buah Kelapa Sawit (DF)

Suatu premis yang dilesenkan untuk menerima, menimbang, mengumpul, atau mengalih FFB bagi maksud berniaga.

v. Tandan FFB Bermutu

Tandan FFB bermutu adalah tandan segar yang berkualiti serta mempunyai kandungan minyak yang tinggi dan tidak dikenakan penalti.

vi. Tandan Tidak Bermutu

Tandan Tidak Bermutu adalah tandan yang dikenakan penalti dan termasuk tandan yang dikeluarkan daripada konsainan. Antara tandan-tandan yang tidak bermutu adalah Tandan Mengkal, Tandan Muda, Tandan Busuk, Tandan Kosong, Tandan Peram, Tandan Kotor, Tandan Lama, Tandan Dura dan Tandan Tangkai Panjang. Tandan Tidak Bermutu kecuali tandan yang

ditolak daripada konsainan yang dihantar ke kilang akan dikenakan penalti melalui potongan terhadap Kadar Perahan Minyak Asas.

vii. Pembekal FFB Luar

Pembekal FFB bukan dari sumber ladang atau kebun milik peniaga.

viii. Penggred Berkelayakan

Penggred telah hadir kursus dan lulus peperiksaan Kemahiran Menggred Buah Kelapa Sawit MPOB.

4.0 KEPERLUAN GARIS PANDUAN

4.1 Kemudahan dan Premis

Peniaga dikehendaki menyediakan kemudahan-kemudahan seperti berikut :-

4.1.1 Papan Tanda Perniagaan

Memastikan papan tanda yang menyatakan nama Peniaga FFB, alamat premis dan nombor lesen MPOB disediakan dan dipamerkan di tempat yang mudah dilihat oleh orang ramai di premis perniagaan FFB yang dilesenkan.

Saiz papan tanda perniagaan hendaklah merujuk kepada kelulusan Pihak Berkuasa Tempatan (PBT).

4.1.2 Alat Timbang

Alat Timbang yang digunakan hendaklah bersesuaian dengan berat konsainan yang hendak ditimbang dan permukaan meter timbang yang menunjukkan bacaan berat diletakkan pada posisi yang mudah dilihat oleh penjual FFB atau wakilnya.

4.1.3 Tempat Pengumpulan FFB (Platform)

- 4.1.3.1 Tempat ini hendaklah mempunyai permukaan yang rata dan diperbuat daripada konkrit setebal sekurang-kurangnya 10 sentimeter.
- 4.1.3.2 Tempat ini hendaklah mempunyai permukaan yang rata dan diperbuat daripada konkrit setebal sekurang-kurangnya 10 sentimeter.
- 4.1.3.3 Tempat pengumpulan hendaklah tiada longgokan batu, tanah, pasir, kayu dan benda-benda asing yang lain berhampiran tempat berkenaan termasuk pili dan paip air yang boleh digunakan untuk menyiram air kepada FFB bagi menambah berat.

4.1.4 Kenderaan

Kenderaan yang digunakan untuk mengangkut FFB hendaklah dalam keadaan baik dan selamat digunakan di jalanraya.

4.2 Pengurusan Pekerja Dan Tugas

- 4.2.1 Penggred berkeelayakan hendaklah berkhidmat dengan pemegang lesen MPOB di premis berlesen yang didaftarkan.
- 4.2.2 Pemegang lesen dikehendaki mempunyai sekurang-kurangnya dua orang pekerja untuk melaksanakan tugas-tugas berikut:
 - i. Menggred FFB yang dibeli dan dikumpul di ramp
 - ii. Mengendalikan alat timbang
 - iii. Menyelenggara rekod harian urusan niaga FFB
 - iv. Menyelenggara akaun termasuk urusan pembayaran dan pengeluaran baucer bayaran belian FFB.

4.3 Pembelian / Penerimaan FFB

- 4.3.1 Pemegang lesen tidak dibenarkan untuk membeli FFB daripada sesiapa kecuali daripada orang yang mempunyai lesen untuk menjual FFB.
- 4.3.2 Peniaga FFB perlulah mendapatkan maklumat dari penjual terlebih dahulu mengenai tarikh tuaian, tempat atau lokasi FFB yang dituai akan dikumpul supaya dapat segera diuruskan pengangkutan bagi mengangkut FFB yang dituai itu ke pusat pengumpulan FFB atau sebaik-baiknya dihantar terus ke kilang FFB.
- 4.3.3 FFB tidak bermutu dan benda-benda asing seperti pasir, tanah, batu, kayu, bangkai dan haiwan adalah dilarang dimuatkan ke dalam kenderaan untuk mengangkut FFB.
- 4.3.4 Buah relai hendaklah dihantar ke kilang atau peniaga FFB bersama-sama dengan tandan segar. Pembelian atau penerimaan buah relai secara berasingan daripada tandan segar adalah dilarang.
- 4.3.5 Pengasingan atau pemisahan hendaklah dilakukan ke atas FFB yang dimiliki oleh penjual/pembekal FFB yang berbeza sekiranya dimuatkan ke dalam kenderaan yang sama supaya timbangan berat berasingan boleh dilakukan.
- 4.3.6 Kualiti FFB hendaklah ditentukan dengan melakukan penggredan oleh penggred berkeelayakan berdasarkan edisi terkini Manual Penggredan Buah Kelapa Sawit.
- 4.3.7 Memastikan peniaga FFB mempamerkan harga FFB semasa, berdasarkan satu peratus (1%) kadar perahan minyak kelapa sawit

dengan jelas di premis perniagaan yang dilesenkan. Saiz tulisan hendaklah tidak kurang 10 sentimeter.

- 4.3.8 Penetapan harga FFB hendaklah mengikut Manual Penggredan Buah Kelapa Sawit MPOB berasaskan kuantiti dan kualiti FFB yang dibeli dan dibayar mengikut 1% kadar perahan minyak sawit mentah.
- 4.3.9 Butir-butir pembelian dan bayaran yang dibuat oleh peniaga FFB kepada setiap penjual FFB hendaklah dicatatkan dengan jelas dan mudah difahami dalam baucer bayaran yang diserahkan salinan kepada penjual/pembekal FFB. Sila lihat contoh dalam Lampiran 1.
- 4.3.10 Pemegang lesen dilarang membeli atau menerima FFB muda.

5.0 PENIMBANGAN BERAT

- 5.1 Timbangan berat FFB hendaklah dalam unit kilogram atau tan dengan menggunakan alat timbangan di kilang buah kelapa sawit atau di premis peniaga buah kelapa sawit.
- 5.2 Penjual FFB atau wakilnya berhak untuk hadir dan menyaksikan timbangan dilakukan.
- 5.3 Tiada seseorang pun boleh berada di atas jambatan timbang semasa timbangan dilakukan.
- 5.4 Cetakan berat kenderaan dengan muatan FFB hendaklah dilakukan pada tiket timbang setelah dipastikan kenderaan berada di atas jambatan timbang dengan betul dan apabila penunjuk berat timbangan dalam keadaan stabil.

- 5.5 Timbangan semula berat kenderaan setelah muatan FFB diturunkan hendaklah dilakukan dengan menggunakan alat timbang yang sama dan cetakan berat dilakukan di atas tiket timbang yang sama (tiket timbang yang menunjukkan berat kenderaan dengan muatan).
- 5.6 Tiket timbang yang digunakan untuk mencetak berat timbangan hendaklah sekurang-kurangnya mengandungi maklumat nama dan alamat premis yang dilesenkan, tarikh dan masa timbangan, nombor tiket timbang, nombor pendaftaran kenderaan, barangan yang ditimbang, nama penjual FFB, berat kenderaan dengan muatan, berat kenderaan tanpa muatan dan berat bersih muatan. Sila lihat contoh dalam **Lampiran 2**.

6.0 KERJA-KERJA PENGREDAN FFB

- 6.1 Penjual FFB atau wakilnya berhak hadir dan menyaksikan pengredan FFB yang dilakukan oleh peniaga FFB.
- 6.2 Prosedur pengredan FFB hendaklah mengikut Manual Pengredan Buah Kelapa Sawit MPOB edisi terkini dan menggunakan Borang Pengredan FFB seperti di **Lampiran 3**.
- 6.3 Pengredan FFB hanya boleh dilakukan oleh pengred yang berkeelayakan oleh MPOB yang berdaftar dan berkhidmat dengan pemegang lesen.
- 6.4 Penentuan harga FFB kepada pembekal hendaklah berasaskan kualiti FFB yang digred dan dibayar mengikut 1% kadar perahan minyak sawit mentah.

7.0 PENETAPAN HARGA

Pengiraan harga FFB untuk konsainan seperti berikut:

Harga konsainan FFB = Harga FFB untuk 1% BOER x GOER x berat FFB (tan)

Di mana:

FFB = FFB (tan)

BOER = Kadar Perahan Minyak Asas yang ditentu berdasarkan berat tandan atau umur pokok.

GOER = Kadar Perahan Minyak Digred yang ditawarkan kepada pembekal berdasarkan Kadar Perahan Minyak Asas setelah ditolak penalty (jika ada). Sila lihat contoh dalam **Lampiran 4**.

8.0 PENGUMPULAN DAN PENGHANTARAN FFB

- 8.1 Pemegang lesen dilarang menyiram FFB dengan air sama ada di tempat pengumpulan, di atas kenderaan atau di mana-mana tempat pada bila-bila masa.
- 8.2 Memastikan kenderaan bersih daripada tanah, pasir atau benda-benda asing sebelum dan selepas FFB dimuatkan.
- 8.3 Memastikan muatan FFB ditutup dengan jarring, kanvas atau penutup lain yang bersesuaian dan dibenarkan oleh Jabatan Pengangkutan Jalan semasa pengalihan FFB dilakukan.

9.0 PENYIMPANAN DAN PENGHANTARAN MAKLUMAT

- 9.1 Memastikan rekod harian urusan FFB diselenggarakan dengan baik dan dikemaskini dengan maklumat yang benar, lengkap dan tepat.
- 9.2 Penghantaran penyata bulanan hendaklah dilakukan sebagaimana dikehendaki di bawah Peraturan-Peraturan Lembaga Minyak Sawit Malaysia (Pelesenan) 2005.
- 9.3 Memastikan semua dokumen urusan FFB disimpan tidak kurang dua tahun dari tarikh kemasukan akhir mengikut nama yang berkenaan.
- 9.4 Memastikan semua rekod atau dokumen urusan diselenggara atau dikeluarkan oleh peniaga FFB mengandungi nama penjual atau pembeli FFB dan nombor lesen seperti yang tercatat dalam lesen yang dikeluarkan oleh MPOB.
- 9.5 Setiap tulisan dalam dokumen atau rekod hendaklah dalam Bahasa Malaysia atau Bahasa Inggeris sahaja.

Lampiran

LAMPIRAN 1

Contoh : Baucer Bayaran Pembelian FFB

Nama pemilik alat timbang
Alamat, No. Telefon
No. Lesen MPOB

Baucer bayaran pembelian FFB
Bagi bulan _____

Nama Pembekal : No. Lesen MPOB :
Tarikh Tamat Lesen MPOB :

Tarikh Terima	No. Lori	Berat (TM)	Kadar Perahan MSM* Diberi	Harga BTS** Bagi 1% MSM	Jumlah Harga BTS(RM)

Tolak		

Jumlah Bersih Dibayar	
-----------------------	--

Disediakan Oleh:

Disahkan Oleh:

Diterima Oleh:

Nama :
Tarikh :

Nama :
Tarikh :

Nama :
Tarikh :

* Minyak Sawit Mentah

** Buah Tandan Segar

LAMPIRAN 2

Contoh : Tiket Timbang

No. Tiket Timbang :

Nama pemilik alat timbang
Alamat, No. Telefon
No. Lesen MPOB

Nama Pembekal :
Tarikh :

No. Lori	Jenis Konsainan	Masa		Berat (kg)
		Masuk	Keluar	
				BDM :
				BTM :
				Berat Bersih :

Disediakan Oleh :

Disahkan Oleh :

Nama :
Tarikh :

Nama :
Tarikh :

Nota : BDM - Berat Dengan Muatan
BTM - Berat Tanpa Muatan

BORANG PENGGREDAN			
Tarikh: _____			
Masa: _____			
NAMA PEMBEKAL : _____			
NO. LESEN MPOB : _____			
NO. KENDERAAN : _____		NO. TIKET TIMBANG : _____	
BILANGAN SAMPEL : _____		BERAT BERSIH KONSAINAN : _____ KG	
PENETAPAN KADAR PERAHAN ASAS *			
i. PURATA BERAT TANDAN: _____ KG		BOER: _____ % BKER: _____ %	
ii. UMUR POKOK : _____ TAHUN		BOER: _____ % BKER: _____ %	
PENGGREDAN	BILANGAN TANDAN	PERATUS (%)	PENALTI (0.00%)
Muatan Basah			
Tandan Tidak Segar			
JUMLAH (A)			
(1) Tandan Masak			
(2) Tandan Mengkal			
(3) Tandan Busuk			
(4) Tandan Kosong			
JUMLAH (B)			
(1) Tandan Kotor			
(2) Tandan Lama			
(3) Tandan Dura			
(4) Tandan Tangkai Panjang			
JUMLAH (C)			
JUMLAH BESAR (A + B + C)			
Kadar Perahan Minyak Digred (GOER) :			
* Pilih salah satu			
CATATAN : _____			

TANDATANGAN : _____			
NAMA PENGGRED : _____			

FORMULA PENGIRAAN HARGA BUAH KELAPA SAWIT

Langkah 1: Pengiraan harga buah kelapa sawit pada kadar 1% BOER seperti berikut:

$$\text{Harga FFB untuk 1\% BOER} = \frac{[(\text{CPOp} - \text{C} - \text{TC} - \text{AC}) (\text{BOER}) + (\text{PKp} - \text{AC}) (\text{BKER}) - (\text{PC})]}{\text{BOER}}$$

Langkah 2: Pengiraan harga buah kelapa sawit untuk konsainan seperti berikut:

$$\text{Harga konsainan FFB} = \text{Harga FFB untuk 1\% BOER} \times \text{GOER} \times \text{berat FFB (tan)}$$

Di mana:

- FFB = Buah kelapa sawit (tan)
- CPOp = Harga minyak sawit mentah mengikut wilayah (hantaran)
- PKp = Harga isirung sawit (pintu kilang)
- C = Ses MPOB
- TC = Caj pengangkutan satu tan minyak sawit mentah kepada pembeli
- AC = Caj tambahan lain seperti cukai jualan (jika berkenaan)
- BOER = Kadar Perahan Minyak Asas yang ditentu berdasarkan berat tandan atau umur pokok.
- BKER = Kadar Perolehan Isirung Asas yang ditentu berdasarkan berat tandan atau umur pokok.
- PC = Caj pemprosesan untuk satu tan FFB yang dikenakan oleh kilang
- GOER = Kadar Perahan Minyak Digred yang ditawarkan kepada pembekal berdasarkan Kadar Perahan Minyak Asas setelah ditolak penalti (jika ada).

RUJUKAN

Akta Lembaga Minyak Sawit Malaysia 1998

Peraturan- Peraturan Lembaga Minyak Sawit Malaysia (Pelesenan) 2005

Manual Penggredan Buah Kelapa Sawit MPOB Edisi Ketiga (2015)

Akta 71, Akta Timbang dan Sukat 1972